

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2022. gada 10. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Imigrācijas politika – Direktīva 2008/115/EK – Turēšana apsardzībā izraidīšanas nolūkā – 16. panta 1. punkts – Tieša iedarbība – Īpašas aizturēšanas telpas – Jēdziens – Turēšana apsardzībā ieslodzījuma vietā – Nosacījumi – 18. pants – Ārkārtas situācija – Jēdziens – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Efektīva pārbaude tiesā

Lietā C-519/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Amtsgericht Hannover* (Hannoveres pirmās instances tiesa, Vācija) iesniedza ar 2020. gada 12. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 15. oktobrī, procesā pret

K,

piedaloties –

Landkreis Gifhorn,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], trešās palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], kas pilda piektās palātas tiesneša pienākumus, ceturtais palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*] (referents), tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] un M. Ilešičs [*M. Ilešič*],

ģenerālvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: D. Dīterts [*D. Dittert*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2021. gada 16. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- K vārdā – *P. Fahlbusch*, un *B. Böhlo*, *Rechtsanwälte*,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. H. S. Gijzen*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Cattabriga* un *H. Leupold*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 25. novembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.), 16. panta 1. punktu un 18. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar izraidīšanas procedūru, kas uzsākta pret K, par to, vai ir likumīga viņa turēšana apsardzībā Hannoveres (Vācija) ieslodzījuma vietas Langenhāgenes [*Langenhagen*] (Vācija) nodaļā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2008/115 3., 13. un 16. apsvērumā ir noteikts:

“(3) Eiropas Padomes Ministru komiteja 2005. gada 4. maijā pieņēma “Divdesmit pamatnostādnes piespiedu atgriešanai”.

[..]

(13) Piespiedu līdzekļu piemērošanai no izmantojamo līdzekļu un mērķu viedokļa jābūt skaidri saistītai ar proporcionalitātes un efektivitātes principu. Jānosaka minimālās garantijas piespiedu izraidīšanas īstenošanai, ievērojot Padomes Lēmumu 2004/573/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kopēju lidojumu organizēšanu ar mērķi no divu vai vairāku dalībvalstu teritorijas izraidīt trešo valstu piederīgos, uz kuriem divu vai vairāku dalībvalstu teritorijā attiecas izraidīšanas pasākumi [(OV 2004, L 261, 8. lpp.)]. Dalībvalstīm būtu jābūt dažādām iespējām piespiedu izraidīšanas pārraudzīšanai.

[..]

(16) Aizturēšanai izraidīšanas nolūkā no izmantojamo līdzekļu un mērķu viedokļa būtu jābūt ierobežotai un saistītai ar proporcionalitātes principu. Aizturēšana ir pamatota tikai, ja jāsaņem atpakaļnosūtīšanai vai jāīsteno atgriešanas process un ja vājāku piespiedu līdzekļu izmantošana nebūtu pietiekama.”

4 Šīs direktīvas 15. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ja vien konkrētajā gadījumā nav iespējams efektīvi piemērot citus pietiekamus, bet vājākus piespiedu līdzekļus, dalībvalstis var aizturēt un turēt apsardzībā tikai to trešās valsts valstspiederīgo, kam paredzēts piemērot atgriešanas procedūras, lai sagatavotos atgriešanai un/vai veiktu izraidīšanas procesu, jo īpaši tad, ja:

- a) pastāv bēgšanas iespējamība vai
- b) attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu.

Ikvienu turēšana apsardzībā ir iespējami īsa un tā turpinās tikai tik ilgi, kamēr veic izraidīšanas pasākumus, un to izpilda ar pienācīgu rūpību.”

5 Šīs direktīvas 16. pantā ir noteikts:

“1. Turēšanu apsardzībā parasti īsteno īpašās aizturēšanas telpās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt uzturēšanos īpašās aizturēšanas telpās un ir spiesta izmantot cietuma telpas, aizturētos trešo valstu valstspiederīgos nošķir no parastiem ieslodzītiem.

2. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem pēc viņu lūguma ļauj laicīgi sazināties ar juridiskiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem un kompetentām konsulārām iestādēm.

3. Īpašu uzmanību pievērš mazāk aizsargātu personu stāvoklim. Tām nodrošina neatliekamo veselības aprūpi un slimību primāro ārstēšanu.

4. Attiecīgām un kompetentām valstu, starptautiskām un nevalstiskām organizācijām un struktūrām jābūt iespējai apmeklēt 1. punktā minētās aizturēšanas telpas, lai pārlicinātos, ka saskaņā ar šo nodaļu tās tiek izmantotas trešo valstu valstspiederīgo aizturēšanas nodrošināšanai. Var noteikt, ka šādiem apmeklējumiem nepieciešama atļauja.

5. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem sistemātiski nodrošina informāciju, kas skaidro aizturēšanas telpu noteikumus un izklāsta to tiesības un pienākumus. Tajā ir ietverta arī informācija par to tiesībām saskaņā ar valsts tiesību aktiem sazināties ar 4. punktā minētajām organizācijām un struktūrām.”

6 Saskaņā ar minētās direktīvas 17. pantu:

“1. Attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem un ģimenēm, kurās ir nepilngadīgie, turēšanu apsardzībā piemēro tikai kā galējo līdzekli un uz īsāko atbilstošo laikposmu.

2. Ģimenēm, kas tiek turētas apsardzībā, gaidot izraidīšanu, nodrošina uzturēšanos atsevišķās telpās, garantējot pietiekamu privātās dzīves aizsardzību.

3. Aizturētajiem nepilngadīgajiem ir iespēja iesaistīties atpūtas aktivitātēs, tostarp spēlēs, un atpūtas pasākumos, kas atbilst viņu vecumam, un atkarībā no uzturēšanās ilguma – arī piekļuve izglītībai.

4. Nepavadītiem nepilngadīgajiem pēc iespējas nodrošina uzturēšanos institūcijās, kurās ir personāls un iekārtas, kuras atbilst attiecīgā vecuma personu vajadzībām.

5. Saistībā ar nepilngadīgajiem, kurus tur apsardzībā, gaidot izraidīšanu, vispirms ņem vērā bērna intereses.”

7 Šīs pašas direktīvas 18. pants “Ārkārtas situācijas” ir formulēts šādi:

“1. Gadījumos, ja ārkārtīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo, kuri ir atgriežami, izraisa neparedzēti lielu turēšanai apsardzībā paredzēto telpu izmantojuma slodzi dalībvalstī vai izraisa administratīvā vai tiesas iestāžu personāla slodzi, šāda dalībvalsts, ņemot vērā to, cik ilgi šāda ārkārtas situācija turpinās, var nolemt noteikt ilgākus laika posmus juridiskai pārskatīšanai, nekā tie, kas noteikti saskaņā ar 15. panta 2. punkta trešo daļu, un veikt steidzamus pasākumus attiecībā uz turēšanas apsardzībā apstākļiem, atkāpjoties no tiem, kas paredzēti 16. panta 1. punktā un 17. panta 2. punktā.

2. Izšķiroties veikt šādus ārkārtas pasākumus, attiecīgā dalībvalsts [informē] Komisiju. Tā arī informē Komisiju, tiklīdz ir novērsti iemesli, lai šādus ārkārtas pasākumus vairs nepiemērotu [tiklīdz iemesli šādu ārkārtas pasākumu piemērošanai ir beiguši pastāvēt].

3. Šo pantu netulko tā, ka tas ļautu dalībvalstīm atkāpties no to vispārējā pienākuma veikt visus vispārējos un īpašus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kuri noteikti šajā direktīvā.”

Vācijas tiesības

8 2004. gada 30. jūlija *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Likums par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvajā Republikā; *BGBI.* 2008 I, 162. lpp.), redakcijā, kas bija spēkā no 2017. gada 29. jūlija līdz 2019. gada 20. augustam (turpmāk tekstā – “Likums par ārvalstnieku uzturēšanos”), 62.a panta 1. punktā bija paredzēts:

“Turēšanu apsardzībā izraidīšanas nolūkā principā īsteno īpašās aizturēšanas telpās. Ja federālajā teritorijā nav īpašu aizturēšanas telpu vai ja ārzemnieks rada nopietnu apdraudējumu trešo personu veselībai un dzīvībai vai būtiskām iekšējās drošības interesēm, turēšanu apsardzībā var īstenot citās ieslodzījuma vietās; šādā gadījumā aizturētās izraidāmās personas nošķir no parastiem ieslodzītajiem.”

9 2019. gada 15. augusta *Zweites Gesetz zur besseren Durchsetzung der Ausreisepflicht* (Otrais likums izceļošanas pienākuma labākai īstenošanai) (*BGBI.* 2019 I, 1294. lpp.; turpmāk tekstā – “2019. gada 15. augusta likums”) 1. panta 22. punktā ir noteikts:

“[Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos] 62.a panta 1. punktu aizstāj ar šādu tekstu:

“Personas, kas tiek aizturētas izraidīšanas nolūkā, tiek nošķirtas no parastiem ieslodzītajiem. Ja tiek aizturēti vairāki vienas ģimenes locekļi, viņi tiek izmitināti atsevišķi no pārējām personām, kas tiek turētas apsardzībā izraidīšanas nolūkā. Tām ir jānodrošina atbilstīgs privātums.””

10 Šā likuma 6. pantā ir noteikts:

“Citi [Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos] grozījumi, kas stāsies spēkā 2022. gada 1. jūlijā.

[Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos] 62.a panta 1. punktu aizstāj ar šādu tekstu:

“Turēšanu apsardzībā izraidīšanas nolūkā principā īsteno īpašās aizturēšanas telpās. Ja federālajā teritorijā nav īpašu telpu turēšanai apsardzībā vai ja ārzemnieks rada nopietnu apdraudējumu trešo personu veselībai un dzīvībai vai būtiskām iekšējās drošības interesēm, turēšanu apsardzībā var īstenot citās ieslodzījuma vietās; šādā gadījumā aizturētās izraidāmās personas nošķir no parastiem ieslodzītajiem. Ja tiek aizturēti vairāki vienas ģimenes locekļi, viņi tiek izmitināti atsevišķi no pārējām personām, kas tiek aizturētas izraidīšanas nolūkā. Tām ir jānodrošina atbilstīgs privātums.”

11 Atbilstoši 2019. gada 15. augusta likuma 8. pantam:

“Stāšanās spēkā

(1) Ievērojot 2. punktu, šis likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā pasludināšanas.

(2) 6. pants stājas spēkā 2022. gada 1. jūlijā.”

12 Likumprojekta, kura rezultātā tika pieņemts 2019. gada 15. augusta likums, pamatojuma izklāstā tostarp bija precizēts:

“62.a panta 1. punkta grozīšanas rezultātā, piemērojot Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktu, uz laiku vairs nav nepieciešams, lai personas, kas aizturētas izraidīšanas nolūkā, tiktu izmitinātas īpašās aizturēšanas telpās. Turēšana apsardzībā uz laiku izraidīšanas nolūkā var notikt visās aizturēšanas telpās un, nepārsniedzot 500 vietas, soda izciešanas iestādēs. Vienmēr tiek prasīts, lai personas, kas tiek turētas izraidīšanas nolūkā, un parastie ieslodzītie tiktu nošķirti. Turklāt joprojām ir piemērojams pašreizējais noteikums par vairāku vienas ģimenes locekļu izmitināšanu, kas minēts 62.a panta 1. punkta trešajā un ceturtajā teikumā, kā arī Direktīvas 2008/115 16. un 17. panta prasības. Turklāt vienmēr ir jāizvērtē un jāatrisina jautājums par to, vai izmitināšana ieslodzījuma vietā ir pieņemama un likumīga konkrētajā gadījumā, piemēram, attiecībā uz neaizsargātu grupu personām. Paredzēts, ka federālo zemju tiesu iestādes nodrošinās līdz 500 vietām personām, kas aizturētas izraidīšanas nolūkā, lai, ņemot vērā plānoto turēšanas apsardzībā izraidīšanas nolūkā vietu skaita palielināšanu federālo zemju aizturēšanas telpās, kopumā būtu pieejamas aptuveni 1000 vietas turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā. [...] Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā ir paredzēta iespēja ārkārtas situācijās atkāpties no nošķiršanas pienākuma saskaņā ar 16. panta 1. punktu, kā arī no 17. panta 2. punktā noteiktās prasības, ka ģimenēm ir jābūt atsevišķai izmitināšanas vietai. [...] Nosacījums, lai varētu izmantot 18. panta 1. punktā paredzēto atkāpes iespēju, ir tāds, ka ārkārtīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo, uz kuriem attiecas atgriešanās pienākums, rada tādu aizturēšanas telpu noslogojumu vai administratīvo un tiesu iestāžu personāla slodzi, ka tā pārsniedz šīs iespējas. Attiecībā uz Vācijas Federatīvo Republiku šis nosacījums ir izpildīts. Vācijā pastāvošās iespējas (2019. gada 27. martā) ir aptuveni 487 vietas aizturēšanai izraidīšanas nolūkā visā federālajā teritorijā. Tā kā nav līdzsvara starp to personu skaitu, kurām ir pienākums atstāt izpildes teritoriju, un vietu skaitu turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā, šīs pastāvošās iespējas acīmredzami ir pārmērīgi izmantotas. Šī slodze, kas pārsniedz iespējas, faktiski ir būtisks, grūti pārvarams apstāklis, kas rada šķērsli pienākuma atstāt izpildes teritoriju īstenošanai. Esošās vietas turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā jau tiek izmantotas federālajā līmenī, saskaņojot to starp federālajām zemēm. Tas ir arī uzlabojums vietu turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā pārvaldībā, ko īsteno *Gemeinsame Zentrum zur Unterstützung der Rückkehr* (Kopējais atgriešanās atbalsta centrs (ZUR)), kas izveidots 2017. gadā. No visām vietām turēšanai apsardzībā visā federālajā teritorijā ar ZUR starpniecību ir aizņemti apmēram desmit procenti. Tas nozīmē, ka praksē liels skaits pieprasījumu turēšanai apsardzībā nevar tikt iesniegti, lai gan

nosacījumi tam ir izpildīti. Turklāt nebija paredzams, ka minētā slodze tik ļoti pārsniegs iespējas. Tā kā nesen ieradušos [starptautiskās] aizsardzības pieteikumu iesniedzēju skaits ik gadu līdz 2015. gadam pastāvīgi samazinājās, federālās zemes gadu gaitā esošās turēšanas apsardzībā izraidīšanas nolūkā iespējas pielāgoja vajadzībām, kas tātad bija mazākas, samazinot šo vietu skaitu. Ņemot vērā situācijas izmaiņas 2015. gadā un [starptautiskās] aizsardzības pieteikumu iesniedzēju skaita straujo pieaugumu, pirmais federālās valsts un federālo zemju pienākums bija radīt iespējas, lai apmierinātu personu vajadzības. Šis pienākums tostarp izriet no Eiropas tiesībām, it īpaši no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/33/ES (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV 2013, L 180, 96. lpp.), un no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.), kā arī turklāt no Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas. Šādā situācijā nesen ieradušos personu uzņemšanai bija prioritāte salīdzinājumā ar turēšanas apsardzībā iespēju palielināšanu, lai pēc tam apmierinātu Direktīvas 2008/115 prasības (pēc tam, kad patvēruma pieteikuma un pārsūdzības procedūra būs pabeigta). Proti, [šīs direktīvas] 18. pantā paredzētā atkāpes noteikuma priekšmets un mērķis ir šādā situācijā ļaut iestādēm prioritāri rūpēties par nesen ieradušos personu uzņemšanu, jau iepriekš neradot turpmāko pienākumu pārkāpumus. [...] Pēc tam, kad ārkārtas situācija bija beigusies, federālās zemes nekavējoties sāka palielināt turēšanas apsardzībā iespējas un jau ir palielinājušas vietu skaitu turēšanai apsardzībā līdz 487 visā federālajā teritorijā (2019. gada 27. martā). Ņemot vērā laiku, kas parasti vajadzīgs, lai īstenotu būvniecības projektus un izveidotu vietas turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā, vietu skaits turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā vēl nav pilnībā pielāgots pašreizējām vajadzībām. Ņemot vērā veiktos pasākumus, var sagaidīt, ka vietu skaits turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā atbildīs vajadzībām 2022. gada 30. jūnijā. Līdz šim datumam turpina pastāvēt ārkārtas situācija un līdz ar to 62.a panta 1. punkts tā pašreizējā redakcijā ir jāatceļ līdz šim datumam. Pēc tam atkal stāsies spēkā pašlaik piemērojamie tiesību akti.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 Saskaņā ar viņa paziņojumiem Pakistānas valstspiederīgais K 2015. gada 9. oktobrī ieceļoja Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā. 2017. gada 24. maijā viņa patvēruma pieteikums tika noraidīts kā acīmredzami nepamatots.
- 14 Brīdinājums par paredzēto piespiedu izraidīšanu, kas vēlāk tika pieņemts attiecībā uz viņu, ir izpildāms kopš 2017. gada 7. jūnija.
- 15 2020. gada 11. augustā K tika aizturēts autobusā maršrutā Berlīne–Brisele. Tajā pašā dienā *Amtsgericht Meppen* (Mepenes pirmās instances tiesa, Vācija) izdeva rīkojumu viņu aizturēt izraidīšanas nolūkā līdz 2020. gada 25. septembrim ieskaitot un viņš tika turēts apsardzībā Hannoveres ieslodzījuma vietas Langenhāgenes nodaļā.
- 16 2020. gada 24. septembrī *Landkreis Gifhorn* (Gifhornas rajons, Vācija) lūdza *Amtsgericht Hannover* (Hannoveres pirmās instances tiesa, Vācija) izdot rīkojumu pagarināt K turēšanu apsardzībā līdz 2020. gada 12. novembrim. Gifhornas rajons pieteikumā norādīja, ka bija paredzēts K turēt apsardzībā Hannoveres ieslodzījuma vietas Langenhāgenes nodaļā.

- 17 Ar 2020. gada 25. septembra rīkojumu *Amtsgericht Hannover* (Hannoveres pirmās instances tiesa), uzklaušījusi K, izdeva rīkojumu par viņa aizturēšanu šajā nodaļā līdz 2020. gada 12. novembrim.
- 18 2020. gada 28. septembrī K cēla prasību par šo lēmumu tajā pašā tiesā un tika uzklaušīts šajā jaunajā tiesvedībā 2020. gada 7. oktobrī.
- 19 Pirmkārt, iesniedzējtiesa, kura uzskata, ka tās kompetencē ir izskatīt K prasību vienīgi attiecībā uz viņa turēšanu apsardzībā laikā no 2020. gada 25. septembra līdz 2. oktobrim, norāda, ka Langenhāgenes nodaļa tika nodota ekspluatācijā 2000. gada maijā un to vada ieslodzījuma vietu administrācijas ierēdnis. Hannoveres ieslodzījuma vieta, kurai tā ir administratīvi piesaistīta, kopumā var uzņemt aptuveni 600 ieslodzītos, un to vada vadītājs, kurš arī ir atbildīgs par Langenhāgenes nodaļu. Hannoveres ieslodzījuma vieta pilnībā atrodas tieslietu ministra pārraudzībā.
- 20 Šī tiesa arī uzsver, ka Langenhāgenes nodaļas ietilpība, kas tai sākotnēji ļāva uzņemt līdz 171 personai, kuras ir aizturētas izraidīšanas nolūkā, ir ievērojami samazinātas. Šobrīd tur var ievietot 48 personas turēšanai apsardzībā izraidīšanas nolūkā. Kompleksu ieskauj augsts metāla stieple sieta žogs un tajā ietilpst trīs divstāvētas līdzīga izmēra ēkas ar režģotiem logiem, kā arī viena maza ēka un automašīnu ieeja, kas tiek izmantota kā ieeja apmeklētājiem un iestādes darbiniekiem, kā arī kā transportlīdzekļu ieeja un izeja.
- 21 Pirmajā no šīm trim ēkām ir izmitināti vīrieši, trešo valstu valstspiederīgie, kas ir aizturēti izraidīšanas nolūkā. Otrajā ēkā tiek uzņemtas sievietes un, atkarībā no noslogotības pakāpes, vīrieši, trešo valstu valstspiederīgie, kas ir aizturēti izraidīšanas nolūkā. Tādējādi aizturētās personas katru dienu var pieņemt apmeklētājus, pavadīt vairākas stundas svaigā gaisā, piekļūt internetam un tām var piederēt mobilais telefons. Telpas nav slēgtas, un katru telpu aizņem tikai viena persona. Tomēr pēc viņu lūguma vairākas personas var izmitināt kopā vienā telpā. Gaiteni atrodas koplietošanas dušas un tualetes, kas ir brīvi pieejamas visu dienu.
- 22 Trešā ēka, kas uz laiku bija slēgta kopš 2013. gada, vismaz kopš 2020. gada 25. septembra lēmuma pieņemšanas un līdz 2020. gada 2. oktobrim tika izmantota, lai ieslodzītu parastos ieslodzītos, kas izcieš aizvietojošos brīvības atņemšanas sodus vai brīvības atņemšanas sodus uz īsu laiku, kas var sasniegt trīs mēnešus. Ieslodzījuma vieta nodrošināja to, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas ir aizturēti izraidīšanas nolūkā, tiek nošķirti no šiem ieslodzītajiem. Ēkas, ko aizņem trešo valstu valstspiederīgie, kuri gaida izraidīšanu, un ēkas, kurās bija ieslodzīti minētie ieslodzītie, nebija tieši savienotas.
- 23 Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šajā laikposmā Langenhāgenes nodaļa bija “īpašas aizturēšanas telpas” Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta izpratnē, jo šajā nodaļā tika uzņemtas ne tikai personas, kas tika turētas apsardzībā izraidīšanas nolūkā, bet arī parastie ieslodzītie un tajā nebija nodrošināta teritoriāla un organizatoriska nošķiršana. Šīs nodaļas ēkas atrodas viena otras tiešā tuvumā, un tās – it īpaši ieslodzījuma vietas personālam – ir pieejamas tikai caur vienu kopēju ieejas zonu.
- 24 Turklāt šī tiesa norāda, ka, lai arī Langenhāgenes nodaļai ir sava vadītāja, viens un tas pats ieslodzījuma vietas personāls tiek izmantots, lai aprūpētu gan notiesātos, gan personas, kas tiek turētas apsardzībā izraidīšanas nolūkā.

- 25 Otrkārt, iesniedzējtiesa uzskata, ka ar 2019. gada 15. augusta likumu izdarītais grozījums Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos 62.a panta 1. punktā, kas ļauj līdz 2022. gada 1. jūlijam atkāpties no pienākuma, kurš izriet no Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta pirmā teikuma, aizturēt trešo valstu valstspiederīgos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, īpašās aizturēšanas telpās, ir pretrunā Savienības tiesībām.
- 26 Lai gan, lai atkāptos no šī 16. panta 1. punkta, Vācijas likumdevējs, protams, ir atsaucies uz ārkārtas situācijas esamību Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punkta izpratnē, šī tiesa uzsver, ka neatkarīgi no tā, vai 2019. gada 15. augusta likuma pieņemšanas dienā bija īstenojušies šajā 18. pantā paredzētie nosacījumi, katrā ziņā ir jākonstatē, ka šie nosacījumi vairs nav izpildīti. Lai gan tik tiešām īpašās aizturēšanas telpām bija liela izmantošanas slodze, ņemot vērā ar Covid-19 pandēmiju saistītās norobežošanās vajadzības, šī slodze tomēr neesot saistīta ar ārkārtīgi lielu skaitu trešo valstu valstspiederīgo klātbūtni, kā tas ir prasīts šī 18. panta 1. punktā. Turklāt Vācijas likumdevējs neesot sniedzis informāciju par telpu turēšanai apsardzībā izmantošanas līmeni, nedz arī precizējis paredzamo to trešo valstu valstspiederīgo skaitu, kuriem ir pienākums atstāt izpildes teritoriju, un to, cik daudzi no šo trešo valstu valstspiederīgajiem, attiecībā uz kuriem varētu pastāvēt aizturēšanas iemesli, dalībvalstī uzturas nelikumīgi.
- 27 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai valsts tiesai pašai ir jāpārbauda ārkārtas situācijas esamība minētā 18. panta izpratnē katrā turēšanas apsardzībā izraidīšanas nolūkā procedūrā vai arī tai, tieši pretēji, ir jāpiekrīt valsts likumdevēja veiktajam konstatējumam, pašai konkrētajā gadījumā neveicot pārbaudi.
- 28 Gadījumā, ja tiesai, kas izdod rīkojumu par turēšanu apsardzībā, pašai būtu jāpārlicinās par ārkārtas situācijas esamību šī paša 18. panta izpratnē, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jāpārbauda, vai Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punktā tai ir noteikts pienākums nepiemērot 2019. gada 15. augusta likumu, ja šāda ārkārtas situācija nav pierādīta.
- 29 Ja uz šo jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši, vēl būtu jāpārbauda, vai tikai ar aizturēšanas telpu organizatorisku integrāciju tiesas administrācijā pietiek, lai izslēgtu, ka to varētu uzskatīt par “īpašu aizturēšanas telpu” Direktīvas 2008/115 16. panta izpratnē, un, noliedzot atbildes gadījumā, vai šī kvalifikācija par “īpašu aizturēšanas telpu” ir izslēgta tādēļ, ka viena no šo telpu ēkām tiek izmantota krimināllietā notiesātu personu ieslodzīšanai.
- 30 Šādos apstākļos *Amtsgericht Hannover* (Hannoveres pirmās instances tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2008/115 18. panta 1. un 3. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai, kas lemj par aizturēšanu izraidīšanas nolūkā, katrā atsevišķā gadījumā ir jāvērtē šajā tiesību normā izvirzītie priekšnoteikumi, it īpaši tas, ka ārkārtas situācija turpinās, ja valsts likumdevējs, atsaucoties uz [šo] 18. panta 1. punktu, valsts tiesībās ir atkāpies no [šīs direktīvas] 16. panta 1. punktā izvirzītajiem priekšnoteikumiem?
- 2) Vai Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram uz laiku līdz 2022. gada 1. jūlijam ir atļauta personu, kas ir aizturētas izraidīšanas nolūkā, izmitināšana ieslodzījuma vietās, lai gan dalībvalstī ir pieejamas īpašās aizturēšanas telpas un tas nav obligāti nepieciešams ārkārtas situācijas dēļ minētās direktīvas 18. panta 1. punkta izpratnē?

- 3) Vai Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “īpaša aizturēšanas telpa” personu, kas ir aizturētas izraidīšanas nolūkā, turēšanai apsardzībā nav konstatējama jau tādēļ vien, ka:
- šī “īpašā aizturēšanas telpa” ir netieši pakļauta tam pašam valdības pārstāvim, [kura pārraudzībā ir] parasto ieslodzīto turēšanas telpas, proti, tieslietu ministram;
 - šī “īpašā aizturēšanas telpa” ir organizēta kā ieslodzījuma vietas nodaļa un tāpēc tai gan ir savs vadītājs, bet kā viena no vairākām ieslodzījuma vietas nodaļām tā kopumā ir pakļauta ieslodzījuma vietas vadībai?
- 4) Ja uz trešo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši:

vai Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ir konstatējama izmitināšanai personām, kas ir aizturētas izraidīšanas nolūkā, paredzētā “īpašā aizturēšanas telpa”, ja ieslodzījuma vieta izveido īpašu izraidīšanas cietuma nodaļu, šī nodaļa apsaimnieko personām, kas ir aizturētas izraidīšanas nolūkā, paredzētu īpašu iežogotu teritoriju ar trim ēkām un no šīm trim ēkām vienā ēkā uz laiku tiek ievietoti tikai tie ieslodzītie, kuri izcieš aizstājošu brīvības atņemšanas sodu vai īsu brīvības atņemšanas sodu, un turklāt ieslodzījuma vieta pievērš uzmanību piespiedu kārtā izraidāmo personu un ieslodzīto nošķiršanai, it īpaši katrai ēkai ir pašai sava infrastruktūra (sava kopēja pārgērbšanās telpa, savs medicīnas kabinets, sava sporta zāle) un, lai gan pagalms/ārējā teritorija ir redzama no visām ēkām, katrai ēkai ir sava ar metāla stieplu sietu iežogota ieslodzītajiem paredzēta teritorija un tādējādi ēkas nav tieši savienotas?”

Tiesvedība Tiesā

- 31 Ar 2020. gada 18. novembra lēmumu Tiesas priekšsēdētājs šai lietai noteica prioritāru izskatīšanu atbilstoši Tiesas Reglamenta 53. panta 3. punktam.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par trešo un ceturto jautājumu

- 32 Ar trešo un ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata vispirms un kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka īpaša ieslodzījuma vietas nodaļa, kura, pirmkārt, lai gan tai ir savs vadītājs, ir pakļauta šīs iestādes vadībai un uz to attiecas ministra, kura pārraudzībā atrodas ieslodzījuma vietas, pilnvaras, un kurā, otrkārt, tiek turēti trešo valstu valstspiederīgie izraidīšanas nolūkā īpašās ēkās, kurām ir sava infrastruktūra un kuras ir nodalītas no citām šīs nodaļas ēkām, kurās ir ieslodzītas krimināllietā notiesātas personas, var tikt uzskatīta par “īpašām aizturēšanas telpām” šīs tiesību normas izpratnē.
- 33 Lai atbildētu uz šo jautājumu, pirmkārt, ir jāinterpretē jēdziens “īpašas aizturēšanas telpas” Direktīvas 2008/115 16. panta izpratnē. Šajā ziņā jāuzsver, ka nedz Direktīvas 2008/115 16. pantā, nedz kādā citā tās normā nav definēts, kas ir jāsaprot ar šo jēdzienu. No tā izriet, kas tas ir jāinterpretē atbilstoši tajā ietilpstošo vārdu ierastajai nozīmei ikdienas valodā, ņemot vērā arī kontekstu, kādā šie vārdi tiek izmantoti, un ar tiesisko regulējumu, kurā ietilpst minētie vārdi

- veido, īstenojamus mērķus (spriedums, 2020. gada 1. oktobris, *Staatssecretaris van Financiën* (Samazināta PVN likme afrodizijiem), C-331/19, EU:C:2020:786, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Šajā ziņā jāuzsver, pirmkārt, ka šīs direktīvas 16. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir noteikts princips, saskaņā ar kuru trešo valstu valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, aizturēšana izraidīšanas nolūkā notiek īpašās aizturēšanas telpās (spriedums, 2020. gada 2. jūlijs, *Stadt Frankfurt am Main*, C-18/19, EU:C:2020:511, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 No tā izriet, ka īpašās aizturēšanas telpas šīs tiesību normas izpratnē ir paredzētas, lai ļautu dalībvalstīm izpildīt lēmumu, ar kuru atbilstoši šīs direktīvas 15. pantam tiek uzdots turēt apsardzībā trešās valsts valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, proti, noteikt piespiedu pasākumu, ar kuru attiecīgajai personai tiek atņemta pārvietošanās brīvība un tā tiek izolēta no pārējiem iedzīvotājiem, uzliekot tai pienākumu pastāvīgi uzturēties ierobežotā un slēgtā teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 223.–225. punkts).
- 36 No šī 16. panta 1. punkta formulējuma arī izriet, ka īpašās aizturēšanas telpas atšķiras no ieslodzījuma vietām, un tas nozīmē, ka turēšanas apsardzībā apstākļiem šajās telpās ir jābūt noteiktai specifikai salīdzinājumā ar parastiem brīvības atņemšanas sodu izpildes apstākļiem ieslodzījuma vietās.
- 37 Otrkārt, no Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punkta skaidri izriet, ka trešās valsts valstspiederīgā, kas dalībvalstī teritorijā uzturas nelikumīgi, turēšana apsardzībā, ja nav citu pietiekamu, bet vajāku piespiedu līdzekļu, kurus varētu efektīvi piemērot, ir pamatota tikai ar nolūku sagatavot šī valstspiederīgā atgriešanu un/vai veikt viņa izraidīšanas procesu, it īpaši, ja pastāv bēgšanas iespējamība vai šīs valstspiederīgais izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu. Turklāt tikai tad, ja ieinteresētās personas rīcība varētu apdraudēt atgriešanas lēmuma izpildi izraidīšanas formā, ņemot vērā katras konkrētās situācijas novērtējumu, šīs dalībvalstis var ierobežot šīs personas brīvību, piemērojot aizturēšanu (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 268. un 269. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 38 No tā izriet, ka, ja ir izdots rīkojums izraidīšanas nolūkā, trešās valsts valstspiederīgā, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, turēšanas apsardzībā mērķis ir tikai nodrošināt atgriešanas procedūras efektivitāti un tai, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 104. punktā, nav nekāda sodīšanas mērķa.
- 39 Treškārt, jāatgādina, ka Direktīvas 2008/115 mērķis ir ieviest efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, pilnībā ievērojot attiecīgo personu pamattiesības un cieņas neaizskaramību (spriedums, 2021. gada 14. janvāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Nepavadīta nepilngadīgā atgriešana), C-441/19, EU:C:2021:9, 70. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Šajā ziņā it īpaši ir jāuzsver, ka jebkādu turēšanu apsardzībā, kam ir piemērojama Direktīva 2008/115, stingri ierobežo minētās direktīvas IV nodaļas noteikumi, lai nodrošinātu, pirmkārt, samērīguma principa ievērošanu, ciktāl tas attiecas uz izmantotajiem pamatiem un nospraustajiem mērķiem, un, otrkārt, attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo pamattiesību

ievērošanu (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 274. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 41 Tādējādi aizturēšanas pasākumi, kas noteikti saskaņā ar Direktīvas 2008/115 IV nodaļu, tostarp nedrīkst būt pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 6. pantā garantētajām trešo valstu valstspiederīgo, uz kuriem attiecas šādi pasākumi, tiesībām uz brīvību.
- 42 Šajā ziņā jāatgādina, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kas atbilst Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (turpmāk tekstā – “ECPAK”) garantētajām tiesībām, Hartas 52. panta 3. punktā ir paredzēts, ka to nozīme un apjoms ir tāds pats kā šajā konvencijā noteiktajām tiesībām, un vienlaikus ir precizēts, ka Savienības tiesībās var tikt piešķirta plašāka aizsardzība. Hartas 6. panta interpretācijas nolūkā tādējādi kā minimālās aizsardzības robežlielums ir jāņem vērā ECPAK 5. pants (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 15. marts, *Al Chodor*, C-528/15, EU:C:2017:213, 37. punkts).
- 43 Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru ECPAK 5. panta 1. punktā ir prasīts, lai “turēšanas apsardzībā vieta un apstākļi būtu atbilstīgi” un lai “pastāvētu saikne starp atļautās [brīvības atņemšanas] iemeslu un vietu, no vienas puses, un turēšanas apsardzībā režīmu, no otras puses”, ņemot vērā, ka šāda turēšana apsardzībā var tikt piemērota personām, “kuras attiecīgajā gadījumā nav izdarījušas citus pārkāpumus kā vien tos, kas saistīti ar uzturēšanos” (ECT, 2011. gada 13. decembris, *Kanagaratnam* u.c. pret Beļģiju, ECHR:2011:1213JUD001529709, 84. punkts, kā arī ECT, 2019. gada 28. februāris, *H. A.* u.c. pret Grieķiju, ECHR:2019:0228JUD001995116, 196. punkts).
- 44 Ceturtkārt, jānorāda, ka Direktīvas 2008/115 3. apsvērumā ir atsauce uz Eiropas Padomes Ministru komitejas pieņemtajām “pamatnostādnēm piespiedu atgriešanai”. Saskaņā ar desmito principu trešo valstu valstspiederīgos, kas aizturēti viņu izraidīšanas nolūkā, “parasti visīsākajā iespējamajā termiņā ievieto aizturēšanai īpaši paredzētās telpās, nodrošinot materiālos apstākļus un režīmu, kas ir piemērots to tiesiskajam statusam, un atbilstīgi kvalificētu personālu”.
- 45 No šī sprieduma 34.–44. punkta izriet, ka “īpašas aizturēšanas telpas” Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta izpratnē raksturo šo telpu izkārtojums un aprīkojums, kā arī organizācijas un darbības noteikumi, kas var likt trešās valsts valstspiederīgajam, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, pastāvīgi uzturēties ierobežotā un slēgtā teritorijā, vienlaikus ierobežojot šādu ierobežojumu ar to, kas ir absolūti nepieciešams, lai nodrošinātu viņa izraidīšanas faktisku sagatavošanu. Līdz ar to šādās telpās piemērojamiem turēšanas apsardzībā apstākļiem ir jābūt tādiem, lai, cik vien iespējams, izvairītos no tā, ka šī valstspiederīgā aizturēšana līdzinās ieslodzījumam cietumā, kas ir raksturīga aizturēšanai sodīšanas nolūkā.
- 46 Turklāt šie turēšanas apsardzībā nosacījumi ir jāizstrādā tā, lai tiktu ievērotas gan Hartā garantētās pamattiesības, gan Direktīvas 2008/115 16. panta 2.–5. punktā un 17. pantā nostiprinātās pamattiesības.
- 47 Otrkārt, ir skaidrs, ka tiesvedībā atbilstoši LESD 267. pantam Tiesai nav kompetences piemērot Savienības tiesību normas konkrētam gadījumam. Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāveic nepieciešamā juridiskā kvalifikācija pamatlīnijas atrisināšanai. Savukārt Tiesai ir jāsniedz tai visas šī vērtējuma veikšanai nepieciešamās norādes (spriedums, 2019. gada 3. jūlijs, *UniCredit Leasing*, C-242/18, EU:C:2019:558, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 48 Šādā aspektā jānorāda, ka iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus atbilstošos elementus un izvērtējot tos kopumā, ir jānosaka, vai pamatlietā aplūkotā turēšanas apsardzībā vieta un apstākļi, aplūkoti kopumā, ir atbilstoši turēšanai apsardzībā, par kuru rīkojums ir pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2008/115 15. pantu.
- 49 Šajā nolūkā jāprecizē, pirmkārt, ka vairāki atbilstoši elementi, kuri var palīdzēt veikt visaptverošu vērtējumu, kas jāveic šai tiesai, tostarp ir ietverti Eiropas Padomes Ministru komitejas pieņemto pamatnostādņu piespiedu atgriešanai, uz kurām ir atsauce šīs direktīvas 3. apsvērumā, desmitajā un vienpadsmitajā principā.
- 50 Otrkārt, kā secinājumu 124. punktā ir uzsvēris ģenerālvokāts, ar to vien, ka turēšanas apsardzībā vieta, kurai ir pašai sava vadības struktūra, ir administratīvi saistīta ar iestādi, kurai ir kompetence arī attiecībā uz ieslodzījuma vietām, nav pietiekami, lai izslēgtu, ka šīs vietas tiek kvalificētas par “īpašām aizturēšanas telpām” Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta izpratnē. Šādai tīri administratīvai saiknei principā šajā ziņā nav nozīmes. Citādi būtu tikai tad, ja noteiktu turēšanas apsardzībā nosacījumu piemērošana būtu saistīta ar šādu saikni.
- 51 Treškārt, saskaņā ar Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta otro teikumu, ja dalībvalsts nespēj nodrošināt trešo valstu valstspiederīgo, kuri gaida izraidīšanu, uzturēšanos īpašās aizturēšanas telpās un ir spiesta izmantot ieslodzījuma vietas telpas, šos trešo valstu valstspiederīgos tajās ir jānošķir no parastajiem ieslodzītajiem.
- 52 Tādējādi ar to vien, ka vienā un tajā pašā aizturēšanas iestādē ir nošķirti trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, un parastie ieslodzītie, nav pietiekami, lai uzskatītu, ka šīs iestādes daļa, kurā šie valstspiederīgie tiek turēti izraidīšanas nolūkā, ir “īpašas aizturēšanas telpas” Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta izpratnē.
- 53 Ņemot to vērā un ar nosacījumu, ka šāda nošķiršana faktiski tiek nodrošināta, iestādes kvalificēšana par “īpašu aizturēšanas telpu” tomēr nav automātiski izslēgta tādēļ, ka – tā, kā tas ir šajā gadījumā, – atsevišķa kompleksa daļa, kurā trešo valstu valstspiederīgie tiek turēti apsardzībā izraidīšanas nolūkā, tiek izmantota, lai ieslodzītu krimināllietā notiesātas personas.
- 54 Proti, lai gan šāda konfigurācija noteikti ir jāņem vērā iesniedzējtiesas vērtējumā, tai ir jāpievērš īpaša uzmanība arī telpu, kas ir īpaši paredzētas trešo valstu valstspiederīgo aizturēšanai, aprīkošanai, noteikumiem, kuros ir precizēti viņu turēšanas apsardzībā apstākļi, kā arī iestādes, kurā notiek šī turēšana apsardzībā, personāla īpašajai kvalifikācijai un pienākumiem un jānosaka, vai, ņemot vērā visus šos elementus, attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem noteiktie ierobežojumi attiecas tikai uz to, kas ir stingri nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu atgriešanas procedūru un lai, cik vien iespējams, novērstu, ka minētā turēšana apsardzībā līdzinās ieslodzījumam cietumā, kas raksturīga turēšanai apsardzībā sodīšanas nolūkos.
- 55 Šādā skatījumā apstāklis, ka valsts tiesību normas par sodu izpildi ir piemērojamas, kaut vai pēc analogijas, trešo valstu valstspiederīgo, kuri gaida izraidīšanu, turēšanai apsardzībā, ir spēcīga norāde, ka šāda turēšana apsardzībā nav notikusi “īpašās aizturēšanas telpās” Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta izpratnē.
- 56 Un otrādi – tas, ka vismaz lielākajai daļai personāla, kas ir atbildīgs par trešo valstu valstspiederīgo aizturēšanas izraidīšanas nolūkā pārvaldīšanu, kā arī galvenajiem atbildīgajiem par iestādes, kurā notiek turēšana apsardzībā, darbību, ir īpaša šāda veida vadības apmācība, ir norāde, kas liecina par labu tam, lai šo iestādi kvalificētu par “īpašām aizturēšanas telpām”. Tas pats attiecas uz

apstākli, ka personāls, kam ir tieša saskarsme ar šiem trešo valstu valstspiederīgajiem, ir norīkots tikai uz to iestādi, kurā notiek viņu turēšana apsardzībā, nevis vienlaikus uz vietu, kas kalpo, lai ieslodzītu krimināllietā notiesātas personas.

- 57 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka īpaša ieslodzījuma vietas nodaļa, kura, pirmkārt, lai gan tai ir savs vadītājs, ir pakļauta šīs vietas vadībai un uz to attiecas ministra, kurš ir atbildīgs par ieslodzījuma vietām, pilnvaras un kurā, otrkārt, trešo valstu valstspiederīgie tiek turēti izraidīšanas nolūkos īpašās ēkās, kam ir sava infrastruktūra un kas ir nodalītas no citām šīs nodaļas ēkām, kurās ir ieslodzītas krimināllietā notiesātas personas, var tikt uzskatīta par “īpašu aizturēšanas telpu” šīs tiesību normas izpratnē, ja šiem valstspiederīgajiem piemērojamie turēšanas apsardzībā apstākļi ir tādi, kas, cik vien iespējams, novērš to, ka šī turēšana apsardzībā līdzinās ieslodzījumam cietumā un ka tie ir izstrādāti tādējādi, ka Hartā garantētās pamattiesības, kā arī šīs direktīvas 16. panta 2.–5. punktā un 17. pantā nostiprinātās tiesības ir ievērotas.

Par pirmo jautājumu

- 58 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2008/115 18. panta 1. un 3. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai, kurai ir uzdots izdot rīkojumu par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu vai turēšanas apsardzībā pagarināšanu ieslodzījuma vietā izraidīšanas nolūkā, ir jābūt iespējai pārbaudīt, vai ir ievēroti nosacījumi, kas paredzēti šajā 18. pantā, lai dalībvalsts varētu paredzēt, ka šis valstspiederīgais tiek turēts apsardzībā ieslodzījuma vietā.
- 59 Pirmkārt, jānorāda, ka turēšanai apsardzībā un tās pagarināšanai ir analogisks raksturs, jo to abu sekas ir tādas, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam tiek atņemta brīvība, lai sagatavotu viņa atgriešanu un/vai veiktu viņa izraidīšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 5. jūnijs, *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 44. punkts).
- 60 Otrkārt, jāuzsver, ka Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā dalībvalstij ir atļauts veikt ārkārtas pasākumus attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgā turēšanas apsardzībā apstākļiem, atkāpjoties no šīs direktīvas 16. panta 1. punktā un 17. panta 2. punktā paredzētajiem, ja ārkārtīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo, uz kuriem attiecas atgriešanās pienākums, izraisa neparedzēti lielu turēšanai apsardzībā paredzēto telpu izmantojuma slodzi un tik ilgi, kamēr šī ārkārtas situācija turpinās. Šī 18. panta 3. punktā vēl ir precizēts, ka minētā panta 1. punktā dalībvalstīm nav atļauts atkāpties no to vispārīgā pienākuma veikt visus attiecīgos vispārīgos vai īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kuri izriet no Direktīvas 2008/115.
- 61 No tā izriet, ka dalībvalstij, kas pieņem tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkots, piemērojot šīs direktīvas 18. panta 1. punktu, joprojām ir jāievēro noteikumi, kas nav paredzēti minētās direktīvas 16. panta 1. punktā un 17. panta 2. punktā un kas reglamentē trešās valsts valstspiederīgā, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, turēšanu apsardzībā un turēšanas apsardzībā pagarināšanu.
- 62 Treškārt, jāuzsver, ka, ciktāl tas var apdraudēt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā tiesības uz brīvību, kas paredzētas Hartas 6. pantā, lēmumam, ar kuru tiek noteikta viņa aizturēšana vai turēšanas apsardzībā pagarināšana, ir jāievēro stingras garantijas, proti, tostarp aizsardzība pret

patvaļu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 15. marts, *Al Chodor*, C-528/15, EU:C:2017:213, 40. punkts). Šāda aizsardzība tostarp nozīmē, ka aizturēšana var tikt noteikta vai pagarināta tikai, ievērojot vispārīgos un abstraktos noteikumus, kuros ir noteikti tās nosacījumi un kārtība.

- 63 Turklāt Hartas 47. pantā garantēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā būtībai būtu pretrunā tas, ka neviena tiesa nevarētu izvērtēt, vai lēmums, ar kuru ir noteikta aizturēšana saskaņā ar Direktīvu 2008/115, atbilst tiesībām un brīvībām, kas Savienības tiesībās ir garantētas trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 290. punkts).
- 64 No tā izriet, ka, ja tiesai, īstenojot savas pilnvaras, ir jānosaka, pamatojoties uz dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru tiek īstenots Direktīvas 2008/115 18. pants, ka trešās valsts valstspiederīgā turēšana apsardzībā izraidīšanas nolūkā tiek veikta ieslodzījuma vietā vai ja šī valstspiederīgā aizturēšana šādā vietā tiek pagarināta, šai tiesai ir jābūt iespējai pirms lēmuma pieņemšanas izvērtēt šāda tiesiskā regulējuma saderīgumu ar Savienības tiesībām un tālād veikt pārbaudi, vai šis tiesiskais regulējums ir saderīgs ar šajā 18. pantā atļauto (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 28. janvāris, *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām), C-649/19, EU:C:2021:75, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 65 Šajā nolūkā šai tiesai ir jābūt iespējai lemt par visiem atbilstošajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, lai noteiktu, vai papildus pašam attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā turēšanas apsardzībā principam ir pamatoti tās īstenošanas izņēmuma noteikumi saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. pantu. Minētajai tiesai tādējādi ir jāspēj ņemt vērā gan administratīvās iestādes, kas lūdz turēšanu apsardzībā ieslodzījuma vietā, norādītie faktiskie apstākļi un pierādījumi, gan jebkādi iespējamie attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā apsvērumi. Turklāt tai ir jāspēj izpētīt jebkādus citus apstākļus, kas ir būtiski lēmuma pieņemšanai, gadījumā, ja tā to uzskatītu par nepieciešamu. No tā izriet, ka tiesu iestādes pilnvaras nekādā gadījumā nevar būt ierobežotas tikai ar attiecīgās administratīvās iestādes norādītajiem apstākļiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 5. jūnijs, *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 62. punkts).
- 66 Visbeidzot, pretēji tam, ko apgalvo Vācijas valdība, attiecīgās dalībvalsts pienākums saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. panta 2. punktu informēt Komisiju par to, ka tā ir izmantojusi šī panta 1. punktā atļautos ārkārtas pasākumus, tāpat kā šo pasākumu piemērošanu pamatojošo iemeslu izbeigšanās nevar grozīt šādu secinājumu. Proti, šī vienkāršas paziņošanas procedūra nav pielīdzināma turēšanas apsardzībā pasākumu, kurus var noteikt, pamatojoties uz šo pēdējo minēto tiesību normu, tiesiskuma pārbaudei tiesā.
- 67 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 18. pants, skatīts kopā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir uzdots izdot rīkojumu par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu vai turēšanas apsardzībā izraidīšanas nolūkā pagarināšanu ieslodzījuma vietā, ir jābūt iespējai pārbaudīt, vai ir ievēroti nosacījumi, kas šajā 18. pantā ir izvirzīti, lai dalībvalsts varētu paredzēt, ka šis valstspiederīgais tiek turēts apsardzībā ieslodzījuma vietā.

Par otro jautājumu

- 68 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesa var nepiemērot tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru uz laiku tiek pieļauts, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi,

izraidīšanas nolūkā tiek turēti apcietinājumā ieslodzījuma vietās, nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem, ja nosacījumi, kas saskaņā ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu ir šāda tiesiskā regulējuma atbilstībai Savienības tiesībām, nav vai vairs netiek izpildīti.

- 69 Vispirms jānorāda, ka dalībvalstīm ir atļauts atkāpties no Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta pirmajā teikumā noteiktā principa, saskaņā ar kuru trešo valstu valstspiederīgajiem ir jātiek turēti izraidīšanas nolūkā īpašās aizturēšanas telpās gan saskaņā ar šī punkta otro teikumu, gan šīs direktīvas 18. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 2. jūlijs, *Stadt Frankfurt am Main*, C-18/19, EU:C:2020:511, 36. un 39. punkts).
- 70 Tādējādi, lai atbildētu uz otro prejudiciālo jautājumu un neraugoties uz to, ka pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums tika pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. pantu, ir jānosaka nosacījumi, ar kādiem saskaņā ne tikai ar šo 18. pantu, bet arī ar Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta otro teikumu dalībvalsts var atkāpties no pienākuma veikt turēšanu apsardzībā izraidīšanas nolūkā īpašās aizturēšanas telpās, pirms tiek pārbaudīts, vai tad, ja šīs tiesību normas nav piemērojamas, dalībvalsts tiesa var atcelt šīs dalībvalsts tiesību aktus, ar kuriem uz laiku tiek atļauta trešo valstu valstspiederīgo turēšana apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietās nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem.
- 71 Pirmkārt, runājot par Direktīvas 2008/115 18. pantu, vispirms ir jāuzsver, ka, tā kā tas ļauj dalībvalstīm atkāpties no atsevišķiem šajā direktīvā noteiktajiem principiem, ja ārkārtīgi liela skaita trešo valstu valstspiederīgo, uz kuriem attiecas atgriešanas pienākums, atrašanās to teritorijā izraisa neparedzēti lielu īpašo aizturēšanas telpu izmantojuma slodzi, šī tiesību norma ir jāinterpretē šauri.
- 72 Šajā ziņā jānorāda, ka ārkārtīgi liela skaita trešo valstu valstspiederīgo, uz kuriem attiecas atgriešanās pienākums, vienkārša atrašanās attiecīgās dalībvalsts teritorijā vien neļauj pierādīt, ka ir izpildīti Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi. Proti, saskaņā ar tās 15. panta 1. punktu tikai daļa no šiem trešo valstu valstspiederīgajiem var tikt turēti apsardzībā izraidīšanas nolūkā un tādējādi būt par iemeslu attiecīgās dalībvalsts īpašo aizturēšanas telpu izmantojuma slodzei.
- 73 Līdz ar to tas, ka dalībvalsts īsteno Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā paredzēto atkāpes iespēju, nozīmē, ka šī dalībvalsts var pierādīt, ka to trešo valstu valstspiederīgo skaits, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par viņu aizturēšanu izraidīšanas nolūkā, ir tik liels, ka tas izraisa smagu un neparedzēti lielu īpašo aizturēšanas telpu, kas atrodas visā tās teritorijā, izmantojuma slodzi.
- 74 Šajā ziņā, runājot, pirmkārt, par īpašo nosacījumu attiecībā uz attiecīgās dalībvalsts aizturēšanas telpu smago izmantojuma slodzi, vispirms ir jānorāda, kā secinājumu 59. punktā būtībā ir uzsvēris ģenerālvokāts, ka Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā ir prasīts, nevis lai šo īpašo aizturēšanas telpu iespējas būtu ilgtspējīgi un pilnībā izsmeltas, bet tikai lai šīs iespējas strukturāli būtu tuvu izsmelšanai.
- 75 Apstākļi, ka šīs tiesību normas dažu valodu versijās, kā, piemēram, vācu valodas versijā, ir minēta šo telpu iespēju “pārslodze” (*Überlastung*), nemaina šādu konstatējumu. Proti, citās minētās tiesību normas valodu versijās ir tikai norādīts uz “smagu” slodzi, tāpat kā franču un holandiešu valodas versijās (*zwaar worden belast*) vai “nozīmīgu”, “ievērojamu” vai “lielu” slodzi, kā spāņu, itāļu un lietuviešu valodu versijās (*importante, notevole un didelė*).

- 76 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienas vai vairāku Savienības tiesību tekstu valodu versiju gramatiska interpretācija, izslēdzot citu valodu versijas, nedrīkst prevalēt, jo Savienības tiesību normu vienveidīga piemērošana prasa, lai tās tiktu interpretētas, it īpaši, ņemot vērā visu valodu versijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību akta teksts valodu versijās atšķiras, attiecīgā tiesību norma ir jāinterpretē atkarībā no tā tiesiskā regulējuma vispārējās sistēmas un mērķa, kurā šī tiesību norma ietilpst (spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Nintendo*, C-24/16 un C-25/16, EU:C:2017:724, 72. punkts).
- 77 Šajā ziņā, lai gan, kā ir norādīts šī sprieduma 71. punktā, Direktīvas 2008/115 18. pants, protams, ir jāinterpretē šauri, šai interpretācijai tomēr ir jāatbilst arī šī panta mērķim un tā nevar atņemt tā iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 40. punkts). Tomēr iespēja atkāpties no noteiktām Direktīvas 2008/115 normām, kura dalībvalstīm tiek pieļauta ar šo 18. pantu, lai tām ļautu nodrošināt atgriešanas procedūras efektivitāti, neraugoties uz ārkārtas situāciju, ar kuru tās saskaras, ļoti lielā mērā zaudētu savu iedarbību, ja dalībvalstij tiktu liegts pieņemt tiesisko regulējumu, ar kuru noteiktā laikposmā trešo valstu valstspiederīgo turēšana apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietā tiktu atļauta tikai tāpēc, ka šajā laikposmā atsevišķās īpašās aizturēšanas telpās, kas atrodas tās teritorijā, vietas bija vai varēja būt pieejamas, pat tad, ja tas ir uz īsu laiku un ļoti nelielā skaitā.
- 78 Līdz ar to dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktu var pieņemt tiesisko regulējumu, kas ļauj trešo valstu valstspiederīgos, kas tiek turēti apsardzībā izraidīšanas nolūkā, ievietot ieslodzījuma vietās, pat ja nav izslēgts, ka laikposmā, kurā šī dalībvalsts izmanto šādu iespēju, vietas uz laiku ir pieejamas atsevišķās īpašās aizturēšanas telpās tās teritorijā.
- 79 Otrkārt, attiecībā uz īpašo nosacījumu, kas attiecas uz slodzes, kam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts aizturēšanas telpu ietilpībai, neparedzamību, jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. panta 1. un 2. punktu atkāpes no šīs direktīvas 16. panta 1. punkta un 17. panta 2. punkta, ko dalībvalsts var pieņemt saskaņā ar šo 18. pantu, ir izņēmuma rakstura ārkārtas pasākumi. Turklāt Tiesa jau ir nospriedusi, ka valsts iestādēm, kurām ir uzticēts piemērot valsts tiesību aktus, ar kuriem ir transponēts Direktīvas 2008/115 16. pants, principā ir jāspēj īstenot turēšana apsardzībā īpašās aizturēšanas telpās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 17. jūlijs, *Bero un Bouzalmate*, C-473/13 un C-514/13, EU:C:2014:2095, 29. punkts).
- 80 Attiecīgajai dalībvalstij līdz ar to ir jāspēj pierādīt, ka datumā, kad tā noteica šādus atkāpes pasākumus, tai nevarēja pamatoti pārmest, ka tā iepriekš nav paredzējusi lielo slodzi, ko trešo valstu valstspiederīgo, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par aizturēšanu, skaits šajā datumā izraisīs īpašajām aizturēšanas telpām, kas atrodas tās teritorijā, vai vismaz ka tai nevarēja pamatoti pārmest, ka tā šajā datumā nebija veikusi pietiekamus strukturālus pasākumus, lai atvieglotu šādu īpašo aizturēšanas telpu izmantošanas slodzi.
- 81 No tā izriet, ka dalībvalsts tostarp nevar atsaukties uz Direktīvas 2008/115 18. pantu, ja tās īpašo aizturēšanas telpu izmantošanas slodze nav negaidīta trešo valstu valstspiederīgo, kuriem piemērots aizturēšanas pasākums, skaita pieauguma sekas, bet gan to ir izraisījusi tikai šajās īpašās aizturēšanas telpās pieejamo vietu skaita samazināšanās vai tas, ka valsts iestādes nav veikušas iepriekšējus pasākumus.

- 82 Treškārt, vēl ir svarīgi, lai minētā dalībvalsts varētu pierādīt, ka smaga slodze šī sprieduma 74. punkta izpratnē turpinās visā laikposmā, kurā tā balstās uz Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktu, lai atkāptos no šīs direktīvas 16. panta 1. punkta pirmajā teikumā noteiktā principa. No šī 18. panta 1. punkta skaidri izriet, ka šo pasākumu darbība ir jāizbeidz, tiklīdz vairs nepastāv šajā tiesību normā aprakstītais ārkārtas stāvoklis.
- 83 Turklāt šai dalībvalstij ir jāspēj visā Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punkta īstenošanas laikposmā pierādīt, ka tai vēl nav bijis iespējams veikt pietiekamus strukturālus pasākumus šī sprieduma 80. punkta izpratnē, lai mazinātu šo smago īpašo aizturēšanas telpu izmantošanas slodzi.
- 84 Līdz ar to Direktīvas 2008/115 18. pantā dalībvalstij ir atļauts atstāt spēkā tiesisko regulējumu, ar kuru ir atļauts trešo valstu valstspiederīgos uz laiku turēt apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietās, kamēr no šīs dalībvalsts nevar saprātīgi sagaidīt, ka tā izbeigs neparedzēto smago slodzi, kas joprojām ietekmē visu tās īpašo aizturēšanas telpu pieejamību, ņemot vērā ārkārtīgi lielo skaitu trešo valstu valstspiederīgo, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par viņu turēšanu apsardzībā izraidīšanas nolūkā.
- 85 Šo nosacījumu ievērošanai var būt nepieciešams, lai attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes ar likumu būtu spiestas periodiski pārskatīt šādas ārkārtas situācijas turpināšanos vismaz tad, ja šīs dalībvalsts pieņemtais tiesiskais regulējums saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. pantu nav paredzēts, lai radītu sekas tikai uz īsu laikposmu, kas attiecīgā gadījumā ir pagarināms.
- 86 Ceturtkārt, jāatgādina, kā tas ir uzsvērts šī sprieduma 61. punktā, ka dalībvalsts, pamatojoties uz Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktu, var liegt trešās valsts valstspiederīgajam, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, tikai tās tiesības, kas viņam ir atzītas šīs direktīvas 16. panta 1. punktā un 17. panta 2. punktā.
- 87 Kā apstiprināts Direktīvas 2008/115 13. un 16. apsvērumā, tajā piespiedu līdzekļu un it īpaši turēšanas apsardzībā pasākumu izmantošana ir skaidri pakļauta samērīguma principa ievērošanai attiecībā uz izmantotajiem līdzekļiem un sasniedzamajiem mērķiem.
- 88 No tā izriet, ka valsts tiesiskajā regulējumā, ar kuru tiek īstenots šis 18. pants, ir jāparedz, ka trešās valsts valstspiederīgā turēšana apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietā var tikt noteikta vai pagarināta tikai pēc tam, kad katrā atsevišķā gadījumā ir pārbaudīts, pirmkārt, vai šobrīd nav brīva neviena vieta kādā no attiecīgās dalībvalsts īpašajām aizturēšanas telpām un, otrkārt, vai nav iedomājams neviens cits vājāks piespiedu pasākums.
- 89 Turklāt dalībvalstij, kura piemēro šīs direktīvas 18. pantu, saskaņā ar šīs direktīvas 16. panta 3. punktu un 17. panta 3.–5. punktu īpaša uzmanība ir jāpievērš aizturēto neaizsargāto personu situācijai un it īpaši to nepilngadīgo situācijai, kuru intereses ir jāņem vērā kā primārs apsvērums.
- 90 Līdz ar to, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumā 70. punktā, neaizsargāts trešās valsts valstspiederīgais nevar tikt turēts apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietā saskaņā ar Direktīvas 2008/115 18. pantu, ja šāda turēšana apsardzībā izrādās nesaderīga ar īpašo vajadzību, kas izriet no viņa neaizsargātības situācijas, ņemšanu vērā.
- 91 Visbeidzot, īstenojot tai Direktīvas 2008/115 18. pantā atzītās tiesības, attiecīgajai dalībvalstij ir jāievēro arī Hartā, it īpaši tās 6. pantā, noteiktās pamattiesības. Līdz ar to un saskaņā ar to, kas ir norādīts šī sprieduma 41.–43. punktā, šai dalībvalstij ir jāpārliedz, ka trešo valstu valstspiederīgo, kuri izraidīšanas nolūkā ir ievietoti ieslodzījuma vietās, turēšanas apsardzībā

- apstākļi, cik vien iespējams, atšķiras no krimināllietā notiesāto, kas tur ir ieslodzīti, apcietinājuma apstākļiem. Šajā ziņā it īpaši ir svarīgi, lai attiecīgā dalībvalsts, cik vien iespējams, nodrošinātu, ka šie valstspiederīgie nevar sazināties ar personām, kurām ir piespriests brīvības atņemšanas sods.
- 92 Otrkārt, ar Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta otro teikumu dalībvalstīm – izņēmuma kārtā un neietverot Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā īpaši minētās situācijas – ir ļauts trešo valstu valstspiederīgos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, turēt apsardzībā ieslodzījuma vietā piespiedu izraidīšanas nolūkā, ja viņi tiek nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem, tad, ja īpašu konkrētā gadījuma apstākļu dēļ tās nevar ņemt vērā šīs direktīvas mērķus, nodrošinot viņu turēšanu apsardzībā īpašās aizturēšanas telpās (spriedums, 2020. gada 2. jūlijs, *Stadt Frankfurt am Main*, C-18/19, EU:C:2020:511, 39. punkts).
- 93 Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka šāda šauri interpretēta tiesību norma it īpaši ļauj trešās valsts valstspiederīgā turēšanu apsardzībā ieslodzījuma vietā izraidīšanas nolūkā, ja viņš rada faktiskus, attiecīgajā brīdī esošus un pietiekami nopietnus draudus, kas skar kādu no attiecīgās dalībvalsts sabiedrības pamatinteresēm vai iekšējo vai ārējo drošību, ja šis valstspiederīgais ir nošķirts no parastajiem ieslodzītajiem (spriedums, 2020. gada 2. jūlijs, *Stadt Frankfurt am Main*, C-18/19, EU:C:2020:511, 31. un 48. punkts).
- 94 Tāpat visu īpašo aizturēšanas telpu, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, ietilpības pilnīga, pēkšņa un īslaicīga pārslogotība, kas atšķiras no Direktīvas 2008/115 18. panta 1. punktā paredzētās smagās un neparedzēti lielās slodzes, varētu izraisīt to, ka šī dalībvalsts nespēj ievērot Direktīvā 2008/115 izvirzītos mērķus, nodrošinot, ka visi trešo valstu valstspiederīgie, kas ir aizturēti izraidīšanas nolūkā, tiek ievietoti īpašās aizturēšanas telpās.
- 95 Tā tas būtu gadījumā, ja dalībvalsts būtu saskārusies ar iepriekšējā punktā aprakstīto tās īpašo aizturēšanas telpu pārslogotību un ja būtu acīmredzams, ka neviens vājāks piespiedu pasākums kā tikai noteikta trešās valsts valstspiederīgā, uz kuru attiecas atgriešanās pienākums, turēšana apsardzībā nav pietiekams, lai nodrošinātu atgriešanās procedūras efektivitāti attiecībā uz viņu.
- 96 Šādā gadījumā jāuzskata, ka Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta otrajā teikumā principā ir atļauts, ka šis trešās valsts valstspiederīgais īslaicīgi tiek turēts apsardzībā ieslodzījuma vietā, nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem.
- 97 Ņemot to vērā, ievērojot, ka šī tiesību norma ir jāinterpretē vienlaikus šauri un saderīgi ar Direktīvas 2008/115 18. panta piemērošanas jomu, turēšana apsardzībā ieslodzījuma vietā tādā situācijā, kāda ir minēta šī sprieduma 95. punktā, vispirms var tikt noteikta tikai uz īsu laiku, kas nevar pārsniegt dažas dienas un tikai, lai ļautu attiecīgajai dalībvalstij steidzami veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu ieinteresētajai personai, ka tās turēšana apsardzībā turpinās, cik ātri vien iespējams, īpašās aizturēšanas telpās. Turklāt šāda aizturēšana saskaņā ar šīs direktīvas 16. panta 1. punkta otro teikumu vairs nav pamatota, ja attiecīgās dalībvalsts īpašo aizturēšanas telpu pārslogotība turpinās ilgāk par dažām dienām vai sistemātiski un bieži atkārtojas.
- 98 Vēl jāatgādina, ka ar šādu turēšanu apsardzībā ieslodzījuma vietā ir jāievēro gan Hartā garantētās pamattiesības, gan Direktīvas 2008/115 16. panta 2.–5. punktā un 17. pantā nostiprinātās tiesības.
- 99 Treškārt, jāuzsver, ka dalībvalsts tiesiskajā regulējumā, kurā ir atļauts izdot rīkojumu par trešās valsts valstspiederīgā turēšanu apsardzībā izraidīšanas nolūkā ieslodzījuma vietā, lai gan nav izpildīti Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkta otrajā teikumā un 18. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi, ar kuriem šāda iespēja ir paredzēta, netiek ievērotas tiesības, kas trešo valstu

valstspiederīgajiem, kuriem ir piemērots turēšanas apsardzībā pasākums izraidīšanas nolūkā, izriet no šīs direktīvas 16. panta 1. punkta pirmā teikuma, proti, tikt turētiem apsardzībā tikai īpašās aizturēšanas telpās.

- 100 Pirmkārt, šī pēdējā tiesību norma ir beznosacījuma un pietiekami precīza, lai tai būtu tieša iedarbība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 28. aprīlis, *El Dridi*, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 47. punkts).
- 101 Otrkārt, saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu, ja valsts tiesisko regulējumu nav iespējams interpretēt atbilstīgi Savienības tiesību prasībām, valsts tiesai kā dalībvalsts iestādei, izskatot lietu atbilstoši savai kompetencei, ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normu, kas ir pretrunā šai tiesību normai, kurai ir tieša iedarbība tās izskatīšanā esošajā strīdā (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 139. punkts).
- 102 No tā izriet, ka, ja vien tādu valsts tiesisko regulējumu kā šī sprieduma 99. punktā minētais nav iespējams interpretēt atbilstoši Savienības tiesībām, ikvienai valsts tiesai, kas izskata lietu savas kompetences ietvaros, ir jāatsakās piemērot šādu tiesisko regulējumu lietā, ko tā izskata.
- 103 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts, skatīts kopā ar Savienības tiesību pārākuma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesa nedrīkst piemērot tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru uz laiku tiek pieļauts, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, izraidīšanas nolūkā tiek turēti apcietinājumā ieslodzījuma vietās, nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem, ja nosacījumi, kas saskaņā ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu un 16. panta 1. punkta otro teikumu ir šāda tiesiskā regulējuma atbilstībai Savienības tiesībām, nav vai vairs netiek izpildīti.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 104 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 16. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka īpaša ieslodzījuma vietas nodaļa, kura, pirmkārt, lai gan tai ir savs vadītājs, ir pakļauta šīs vietas vadībai un uz to attiecas ministra, kurš ir atbildīgs par ieslodzījuma vietām, pilnvaras un kurā, otrkārt, trešo valstu valstspiederīgie tiek turēti izraidīšanas nolūkos īpašās ēkās, kam ir sava infrastruktūra un kas ir nodalītas no citām šīs nodaļas ēkām, kurās ir ieslodzītas krimināllietā notiesātas personas, var tikt uzskatīta par "īpašu aizturēšanas telpu" šīs tiesību normas izpratnē, ja šiem valstspiederīgajiem piemērojami turēšanas apsardzībā apstākļi ir tādi, kas, cik vien iespējams, novērš to, ka šī turēšana apsardzībā līdzinās ieslodzījumam cietumā un ka tie ir izstrādāti tādējādi, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartā garantētās tiesības, kā arī šīs direktīvas 16. panta 2.–5. punktā un 17. pantā nostiprinātās tiesības ir ievērotas.**

- 2) Direktīvas 2008/115 18. pants, skatīts kopā ar Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir uzdots izdot rīkojumu par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu vai turēšanas apsardzībā izraidīšanas nolūkā pagarināšanu ieslodzījuma vietā, ir jābūt iespējai pārbaudīt, vai ir ievēroti nosacījumi, kas šajā 18. pantā ir izvirzīti, lai dalībvalsts varētu paredzēt, ka šis valstspiederīgais tiek turēts apsardzībā ieslodzījuma vietā.
- 3) Direktīvas 2008/115 16. panta 1. punkts, skatīts kopā ar Savienības tiesību pārākuma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesa nedrīkst piemērot tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru uz laiku tiek pieļauts, ka trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, izraidīšanas nolūkā tiek turēti apcietinājumā ieslodzījuma vietās, nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem, ja nosacījumi, kas saskaņā ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu un 16. panta 1. punkta otro teikumu ir šāda tiesiskā regulējuma atbilstībai Savienības tiesībām, nav vai vairs netiek izpildīti.

[Paraksti]